

Asia: VN/13826/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon asiaan. Esityksen tavoitteena on lievittää polttoaineiden hintojen nousun vaikutuksia maataloudessa maksamalla energiaveron lisäpalautusta vuosien 2025 ja 2026 palautusten osalta yhteensä noin 20 miljoonaa euroa. Palautusta korotettaisiin noin neljällä sentillä litralta.

Keskeiset huomiot

Esityksen tavoite on meneillään olevassa poikkeuksellisessa tilanteessa perusteltu. Yllättävän ulkopuolelta tulevan hintashokin takia lyhytaikaista lisäpalautusta voidaan pitää hyväksyttävänä maatalouden kannattavuuden, huoltovarmuuden ja kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden näkökulmasta. Verianin Suomen Yrittäjien toimeksiannosta toteuttaman yrittäjägallupin (Yrittäjägallup, huhtikuu 2026) perusteella alkutuotanto kärsii päätoimialoista eniten Lähi-idän tilanteesta. Lisäpalautus on kriisitilanteeseen sopiva kohdennettu ja väliaikainen täsmätoimi, joka on hallinnollisesti yksinkertainen tapa kanavoida tukea olemassa olevan palautusjärjestelmän kautta.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että ehdotettu lisäpalautus on määräaikainen ja sidottu sodasta johtuvaan poikkeukselliseen polttoaineiden hintatasoon. Väliaikaisesta tukimuodosta ei saa muodostua pysyvää rakennetta energiaverotukseen.

Esityksen vaikutusarviot jäävät osin yleiselle tasolle. Taloudellisten vaikutusten arviointia olisi perusteltua täydentää ainakin energiatehokkuus- ja ilmastotavoitteiden, eri tilakokojen ja tuotteiden

sekä alueellisten vaikutusten osalta. Esityksessä arvioidaan lisäpalautuksen euromääräinen vaikutus ja sen suhde maatalouden tulokseen, mutta sitä ei verrata suoraan toteutuneeseen kustannusnousuun. Tällainen arvio olisi hyödyllinen osana esityksen vaikutustenarviointia. Lisäksi olisi tärkeää arvioida, kuinka suuret ovat tuen päästöjen vähentämistä hidastavat kannustinvaikutukset.

Jatkovalmistelussa voisi olla perusteltua arvioida, tulisiko palautuksen soveltamisala laajentaa koskemaan myös maataloudelle tehtävää urakointia, ja olisiko tämä toteutettavissa voimassa olevan valtioneuvoston päätöksen puitteissa. Maatalousyrittäjät hankkivat merkittävän osan pelto- ja korjuutöistä ostopalveluina, ja polttoainekustannusten nousu rasittaa myös urakoitsijoita. Nykyinen rajaus voi vääristää kilpailua ja ohjata kohti omaa konekapasiteettia silloinkin, kun ostopalvelu olisi kustannustehokkaampi ratkaisu. Samassa yhteydessä olisi syytä tarkastella palautuksen alarajaa, jota ei ole päivitetty kahteenkymmeneen vuoteen. Alarajan nosto kompensoisi soveltamisalan laajentamisesta mahdollisesti syntyvää pientä kustannusvaikutusta ja vähentäisi hallinnollista taakkaa sekä Verohallinnon että hakijoiden kannalta.

Eri energiaratkaisujen yhdenvertaisen kohtelun kannalta voi olla ongelmallista, että lisäpalautus kohdistuu käytännössä vain kevyeen polttoöljyyn. Voimakkaammin vähäpäästöisempiin energiamuotoihin investoineet toimijat hyötyvät palautuksesta vähemmän; eniten hyötyvät ne, jotka kuluttavat eniten fossiilista kevyttä polttoöljyä. Esitystä olisi perusteltua täydentää teknologianeutraaliutta ja ilmastotavoitteita koskevilla arvioilla lakimuutoksen vaikutuksista.

Julkisen talouden tilanne ja valtava sopeutustarve on otettava huomioon aina julkisia tukia harkittaessa. Kaikkien tukipäätösten tulee perustua faktapohjaiseen arvioon ja todennettuun tarpeeseen; jokainen tukieuro kasvattaa riskiä siitä, että muiden toimijoiden verotusta joudutaan kiristämään.

Pidemmällä aikavälillä fossiilisten polttoaineiden käyttöön liittyviä verotukia tulee vähentää. Myös kriisien takia käyttöönotettavat väliaikaiset tukitoimet tulisi jatkossa kytkeä fossiilienergiasta irtautumista pitkäjänteisesti edistäviin ratkaisuihin. Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen tukee myös Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta vähentämällä riippuvuutta kolmansista maista.

Iranin sodasta johtuva fossiilisten polttoaineiden hinnannousu korostaa tarvetta turvata puhtaan energian investoinneille vakaa sääntely-ympäristö ja vähentää pitkällä aikavälillä määrätietoisesti koko Euroopan riippuvuutta fossiilienergiasta. Vuoden 2022 energiakriisi ja vuoden 2026 Iranin sota ovat osoittaneet, ettei fossiilienergian käyttöä edistäviä tukia tule lisätä tai normalisoida; päinvastoin niitä tulee vähentää.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät